

piere sine egne udkast. Da de to ovennævnte skitser med aberne hører til denne kategori af elevarbejder – de er begge betegnet »Cabinet« – får vi næsten herigennem et indirekte bevis for, at Lillie er mester for interiørdekorationerne på Liselund« (s. 156–57).

Men som Tove Clemmensen selv gør opmærksom på, blev der på denne tid udgivet det ene plancheværk efter det andet, hvis formål det var at tjene som forbillede for udøvende kunstnere. Dette resulterede i mange tilfælde i direkte kopieren. Disse bøger anvendtes også flittigt på Kunstakademiet, og mange findes endnu på Kunstakademiets bibliotek. Overensstemmelsen mellem »Abeværelsets« dekoration og »elevarbejderne« kunne således teoretisk skyldes et fælles forlæg.

Efter disse lidt negative bemærkninger skal det endnu engang fremhæves, at denne bog ganske har revideret og ændret vort syn på dansk møbelkunst under den tidlige og midterste klassicisme. Bogen udfylder et stort tomrum i dansk kunsthistorie med sin vrimmel af nye oplysninger. At bogen giver anledning til debat, kan aldrig skade den eller gøre den mindre nyttig. Som bekendt gives der kun sjældent et »sidste ord« inden for et felt som dette.

Til sidst skal det bemærkes, at bogen, hvad det typografiske angår, er vel tilrettelagt – siderne let overskuelige, katalogtekster og noter ligeledes. Intet synes at mangle, hvad fortegnelser, henvisninger og lignende angår. Endelig er der et fyldigt engelsk resumé, og også de perfekte billeder er forsynet med engelske undertekster. I et værk af dette format og med dette indhold synes det en selvfølge, men det hører dog stadig til undtagelserne inden for den hjemlige, kunsthistoriske faglitteratur.

Mirjam Gelfer-Jørgensen

Tegninger og opmålinger

CHRISTIAN NIELSEN: DANSKE BÅDTYPER. *Opmålt og beskrevet af Christian Nielsen. Udgivet af Høst & Søns Forlag i samarbejde med Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg som nr. VII i museets Søhistoriske skrifter, 1973. 152 s., ill., indb. 85 kr.*

»Danske bådtyper« er en glimrende publikation, som uden tvivl vil blive solgt i et stort antal. Det skyldes delvis den voldsomme vækst i interessen for gamle skibe og tidligere tiders sejlads, men naturligvis i lige så høj grad at bogen har en velgennemtænkt layout og tilrettelæggelse.

Det mærkes, at her er arbejdet bevidst med at få opmålingstegningerne, de mange opfindsomme, samtidige illustrationer og teksten til at udgøre en helhed. Jens Lorenzen har stået for layout, medens Palle Christiansen også har været med til billedredigeringen. Teksten er blevet til i samarbejde mellem

Christian Nielsen og Palle Christiansen. Sidstnævnte er bådebygger ligesom Christian Nielsen, og desuden stud. mag. i europæisk etnologi.

Grundlaget for bogen er først og fremmest Christian Niensens mangeårige arbejde med beskrivelse og opmåling af danske bådtyper. Siden 30-erne har han berejst en stor del af Danmarks kyster, og hermed minutiøst fastholdt de gamle både på papiret. I begyndelsen foregik rejserne på cykel i sommerferien, fra 1953 under bedre vilkår som modelbygger og konservator ved Handels- og Søfartsmuseet.

Hensigten med værket er i forordet s. 8 udtrykt således: »Formålet med publikationen har været at offentliggøre tegninger af et karakteristisk udvalg af mindre danske bådtyper fra perioden 1870–1930.« Det lyder i grunden ikke af så meget, men forfatterne har i virkeligheden også givet mere end de har lovet, da teksten samtidig prøver at placere bådene i tid, rum og miljø – selv om opmålingstegningerne stadigvæk er det centrale.

I indledningen fortælles yderst redeligt om vanskelighederne med at disponere de udvalgte tegninger i en fornuftig sammenhæng, og hvordan resultatet blev den valgte opdeling efter bådernes anvendelse. Lidt undskyldende forklares, at teksten herved blev fyldigere end beregnet – en unødvendig bekymring, da det er en gevinst for bogen, selv om teksten af og til er lidt tung og knudret.

På de ialt 152 sider præsenteres materialet i følgende afsnit: Byg mig en båd . . ., Sildebåde, Smakkejoller, Drivkvaser, Fjordbåde, Vesterhavsbåde, Kystfarere og Servicebåde. Desuden har bogen en fortegnelse over alle Christian Niensens opmålinger, en nyttig alfabetisk ordliste og et engelsk resumé.

Hvert hovedafsnit har en indledning, hvor de fælles træk for bådene og deres anvendelse præsenteres, medens de mere teknisk prægede oplysninger findes ved de enkelte tegninger. Ved første gennemsyn kan denne disponering godt virke lidt forvirrende, men ved genlæsning fungerer den godt ved langt de fleste afsnit. Opdelingen er dog ikke helt velegnet ved de to sidste afsnit, måske fordi sammenhængen mellem form og funktion ikke virker helt så klar for grupperne Kystfarere og Servicebåde. Det virker f. eks. ikke rimeligt at placere en Gudenå-kåg og en jagt i samme gruppe, selv om begge er beskæftigede i fragtfart. Det kan i den forbindelse nok også diskuteres om jagter eller everter ikke er lidt for store til at kaldes både – i Ordbog over det danske sprog defineres en båd som: »mindre fartøj, med eller uden køl, der bevæges frem med aarer eller sejl.«

Blandt de få og små skønhedsfejl er fejlskrivningen s. 67, hvor den viste kåg vel er fra Attrup og ikke Adrup.

Hovedindtrykket er dog stadigvæk en sober, saglig og underholdende behandling af et emne, som i kraft af sin nuværende popularitet kunne være blevet til et »romantisk nostalgi-trip«. En bog de færreste vil læse ud i eet, men til gengæld have fornøjelsen af at vende tilbage til flere gange.

Hans Jeppesen